

Ústy i srdcem chválíme Hospodina

Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy. (Ž 95)

1. čtení: Exodus 17:1-7

Hlavní čtení: Žalm 95 (Židům 3:14-4:1)

I. POZVÁNÍ K HLASITÉ CHVÁLE HOSPODINA

Milí bratři, milé sestry,

samozřejmě nevím přesně, v jakém rozpoložení jste přišli na dnešní bohoslužby. Můžu jen hádat z výrazu vašich tváří. Nebo si udělat maličký obrázek na základě našeho pozdravení před kostelem. Někteří jste zřejmě unavení. Jiní vcelku čilí jako rybičky. Někteří vypadáte vesele. Jiní zase vážně, až posmutněle.

Představuji si, jak žalmista tuto svou píseň poprvé předčítal lidem v Chrámu. Muselo to být v mnoha ohledech úplně jiné shromáždění. Byli jinak oblečení. Neuměli česky. Nepřijeli na kole, ani autem. Neměli zpěvníky. Místo občasného pípání mobilů poslouchali bečení ovcí a mečení koz, které se obětovaly Hospodinu. A co se týče konkrétního dne: Jistě tehdy nebyla neděle. Tipuji to na sobotu.

Na druhou stranu: V mnoha jiných ohledech se nám ti lidé jistě podobali. Co všechno se jim muselo honit hlavou? Problémy v práci. Problémy se sousedy. Problémy v rodině. Existenční potíže všeho druhu. Starost o děti. Starost o rodiče. Strach ze zítřejšího dne. Nebo blbá nálada kvůli událostem předešlých dní. Únava. Bolest. Nemoc. Slzy na krajíčku. Temno v duši. Nesoustředěnost. Roztěkanost. Ale jistě i radost z toho, co se povedlo. Vypočítávání vlastních úspěchů. Vzpomínky na radostné chvíle. Pohoda a klid. Veselá duše prostá všech těžkostí. Úleva z toho, že obtížné věci nechali za sebou a jdou zase dál. Nebo jen: Čistá hlava.

No, žalmista se nezalekl holého faktu, že každý z těch zúčastněných se zabývá svými vlastními starostmi a radostmi. Že jsou přítomní a soustředění jen napůl. Stejně je pozval k chvále Hospodina. Pozval je k tomu, aby na chvíli upozadili sami sebe. K tomu, aby na nějaký čas společně odhlédli sami od sebe. Od svých problémů. Od svých záležitostí. Pozval je k tomu, aby se zaměřili na Boha. Aby pozvedli svůj hlas a svá srdce k Hospodinu.

- *Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, ² vstupme před jeho tvář s díkůvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů!*

Žalmista vyzývá své posluchače k tomu, aby svým hlasem oslavovali Hospodina. Vždyť to je ten nejdůležitější důvod, proč se Boží lid schází. To je nejvyšší cíl i našeho nedělního shromáždění. To je dokonce nejvyšší cíl života člověka! Bůh přece stvořil člověka proto, aby ho člověk chválil. S takovým Božím záměrem jsme přišli na svět. Známy je úvodní výrok z Westminsterského katechismu, který v 17. století sepsali angličtí puritáni, tedy reformovaní křesťané. Úplně první otázka zní takto: *Co je hlavním a nejvyšším cílem člověka?* Odpověď: *Hlavním a nejvyšším cílem člověka je oslavit Boha a věčně se radovat v jeho přítomnosti.*

A nám se to možná nezdá... Nám se často nezdá, že by to byla pravda. Proč? Protože jsme zasažení sobectvím. Hřích nás zakroutil a uzavřel. Kvůli hříchu jsme zabydleni sami v sobě. Zaměřujeme se sami na sebe, či jen na své nejbližší. Oslavujeme sami sebe tím, že vypočítáváme to, co se nám samotným podařilo, v čem jsme dobří, v čem jsme lepší než druzí lidé. Ale pozor: Oslavujeme sami sebe také tím, že se zaměřujeme na své vlastní problémy, strachy a bolesti. I v tom se kolikrát dokážeme tak zabydlet, že už nejsme schopni pozvednout svá srdce a svůj hlas k Bohu, který nás stvořil. Že už nejsme schopni chválit toho, který nás spasil.

Proto žalmista volá dnes na nás, shromážděné v javornickém kostele, abychom začali chválit Hospodina. Protože ať už to uznáváme či neuznáváme, to je ten nejdůležitější důvod našeho setkání. To je ten nejvznešenější důvod našeho shromáždění. A chválit Boha ústy i srdcem, oslavovat Hospodina celou naší bytostí: To se nám podaří jen tehdy, když sami sebe postavíme na druhou kolej. Když sami sebe na chvíli přestaneme řešit. Když sami sebe nebudeme chvíli brát tak smrtelně vážně.

A co konkrétně nám doporučuje? Nejprve abychom pozvedli náš hlas. Abychom našimi hlasivkami, naším jazykem, našimi ústy oslavovali Hospodina. Žalmista si nepřeje, abychom zpívali potichu. On chce slyšet burácení. On chce slyšet zpěv podobný dunění mořských vln. On chce slyšet zpěv podobný vichru.

Víte, někteří lidé se bojí zpívat nahlas ve shromáždění. Důvody k tichému, téměř neslyšnému zpěvu jsou různé. Někdo zpívá tiše proto, že prý zpívat neumí. Ale to je špatná výmluva. Každý umí zpívat. Všichni umíme zpívat. Jen někdo z nás umí zpívat falešně. A někdo jiný umí zpívat čistě. Ale každý z nás zpívat umí.

Jiní lidé se stydí zpívat nahlas proto, že prý je to nedůstojné. Že se to k našim bohoslužbám nehodí. Ale to je omyl. Důstojné je to, co po nás žádá Bůh. A ne to, co si my sami myslíme. A zrovna v tomto žalmu nás Bůh vybízí k hlasité chvále jeho jména. Jen co nám hrdlo stačí. Jen co nám hlasivky dovolí. Když se někdy nestydíme křičet jeden na druhého, když se nestydíme zpívat horňácké písničky až do ochraptění, nemusíme se stydět chválit Hospodina nahlas. Pořádně. Co nám jen síly umožní. Bůh sám si určuje, co je a co není důstojné. To nechme na něm, co ho těší. Nehledě na to, že každý z nás má jiná měřítko toho, co je a co není důstojné. Mně například mnohokrát přišlo nedůstojné, když větší sbor křesťanů zpíval Hospodinu tichoučkým hlasem: *Tebe, Bože, chválíme...* (EZ 161)

No, někdo by však k tomu mohl přidat ještě teologickou námitku. *Charismatici – ti zpívají nahlas. To se hodí k jejich projevům zbožnosti. My jsme evangelíci. My zpíváme potichu. K naší zbožnosti se to nehodí.* Jistě, my jsme evangelíci. Tedy: My jsme ti, kteří mají brát vážně evangelium, slovo Boží. A slovo Boží nám dnes říká: *Chvalte Boha pořádně, bratři a sestry. On si poloviční chválu rozhodně nezaslouží. On si nezaslouží, abyste ho chválili na půl plynu.*

Další námitka proti halasnému zpěvu. *Lidé si budou myslet, že se předvádím, když budu zpívat nahlas.* Ano, i to jsem mnohokrát slyšel. Moje máma vždycky zpívala v kostele, co jí hrdlo stačilo. A její bratr to nesnášel. Často jí po bohoslužbách říkal: *Nomino, ty ses zase předváděla.* Může být, že se člověk chce před druhými předvést, jak nádherným a silným hlasem ho Bůh obdařil. Ale opět: To rozhoduje Hospodin. On vidí do našeho srdce a zná naše nejniternější úmysly. On ví, kdo se předvádí. A kdo s tím bojuje, aby se nepředváděl, aby s čistým srdcem a silným hlasem chválil svého Spasitele. *Ať si druzí říkají, co chtějí. Oni neznají moje nitro. Oni nejsou mámi soudci.*

A teď: Poslední námitka. *Že prý není důležité, jak se člověk projevuje navenek. Důležité je, co se odehrává v srdci.* Částečně souhlasím. Ale byl to Pán Ježíš, který řekl:

- *Čím srdce přetéká, to ústa mluví.* (Mt 12:34)

Přetéká tvé srdce chválou Hospodina? Tak se to nestyď vyjádřit hlasitým zpěvem. Co je uvnitř, to také musí ven.

- *Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, ² vstupme před jeho tvář s dikůvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů!*

II. DŮVODY K CHVÁLE HOSPODINA

Pojďme dál, bratři a sestry. Dnešní Boží slovo nám také připomíná, proč si Bůh naši chválu zaslouží. Vždyť jen ten, kdo ví, za co má Boha chválit, bude Boha chválit dobře. Tak především: Bůh si zaslouží naši chválu za to, že je stvořitel světa. Že je autor celého stvoření.

- ³ *Hospodin je velký Bůh, je velký Král nad všemi bohy.* ⁴ *On má v svých rukou hlubiny země, temena hor patří jemu.* ⁵ *Jeho je moře, on sám je učinil, souš vytvořily jeho ruce.* ⁶ *Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil.*

Byly to jeho ruce, které stvořily všechno, co jest. Díky práci jeho rukou my sami žijeme. Díky němu máme to nejcenější, čeho se nám mohlo dostat: Život sám. Jistě, život někdy těžký a rozporuplný. Náročný a smutný. Ale často je život také plný radosti a veselí. Je protkaný nádhernými okamžiky, počínaje procházkou podzimní přírodou a konče třeba narozením dítěte. Nikomu jinému, než Bohu samému nevděčíme za život, který jsme dostali. Není to výsledek slepé náhody, že právě my jsme právě tady a právě teď. Není to výsledek nikým nekontrolovaného vývoje živočišných druhů. Není to dílo štěstěny, že jsme. Že jsme zde. Že jsme zde spolu. Bylo a je to přání Boha. Je to dílo Boží. Je to jeho zásluha.

Ale žalmista nevzývá Boha jen za jeho dílo stvoření. Hospodin totiž šel ještě dál. On není jen náš Stvořitel. On je také náš záchránce. On je *skála naší spásy*. Byť se naše nohy někdy podlamují pod tíhou hříchu a viny, na něm jako na skále můžeme pevně stát. Byť se někdy klátíme ze strany na stranu jako ty větve stromů pod nápořem silného větru, o něj, o našeho Spasitele se můžeme klidně opřít. Znovu a znovu. Po celý náš život se o něj smíme opírat. A opřeme se o něj i v náš poslední den. Při našem posledním výdechu. Ve chvíli, kdy zašeptáme poslední slova na tomto světě.

- *Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy.* ⁷ *On je náš Bůh, my lid, jež on pase, ovce, jež vodí svou rukou.*

Stvořitel celého vesmíru se zde představuje jako *naš Bůh*. On není jen Bůh. On je *naš Bůh*. A my nejsme jen lidé. My jsme přímo *jeho lid*. Patříme jemu. Patříme mu zcela vědomě. Víme o tom, že mu patříme. A jsme mu za to vděční. V uplynulém týdnu mě zaskočila naše Rozárka. Měla strach z toho, že zase celá třída pojedje na bazén. Má z toho stresy, jak říká. Vždyť budou muset plavat různými styly. Budou muset skákat do vody ze stupínku. Budou se muset potápět...

Ale když jsem se s ní u školy loučil, řekla mi: *Tati, já vím, co jsme včera večer četli z Bible: Bůh tam bude se mnou.* Skoro mi vyhrkly slzy, jak mě to dojalo.

Bůh je náš Bůh. A my jsme jeho lidé. Bůh je s námi. A my jsme s ním. Dokonce: On sám nás k sobě přivedl. To je také jeho dílo. To on učinil, že nejsme jen lidé. To on způsobil, že jsme jeho lidé. Jeho ovečky, které vodí po svých pastvinách. Učinil to skrze svého Syna Ježíše Krista. Pán Ježíš přece říká:

- ¹⁴ *Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne,* ¹⁵ *tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce.* (J 10:14-15)

Bratři a sestry, jestliže si Bůh zaslouží naši chválu za to, že nás stvořil, tím spíš si zaslouží naši chválu za to, že nás spasil. Že nás zachránil pro život věčný. Křesťane, když zrovna nemůžeš pozvednout svůj hlas kvůli tomu, co prožíváš tady a teď, pozvedni své srdce a svůj hlas k chvále Krista za to, co pro tebe Bůh přichystal, a co ti jednou dá. Krásně to popisuje kniha Zjevení:

- *A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo.* ² *A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha.* ³ *A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: "Hle, přibyték Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi,* ⁴ *a setře jim každou slzu s očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude - neboť co bylo, pominulo."* (Zj 21:1-4)

III. CHVÁLÍ HOSPODINA NAŠE SRDCE?

A jdeme do finále. Nakonec i sám žalmista potvrzuje, že chvála Hospodina – je-li skutečná a opravdová, musí vycházet ze srdce. Z nitra člověka. Neboť jen ten Boha oslavuje, kdo nemá zatvrzelé srdce. Jen ten, kdo má prostupné srdce. Jen ten, komu Boží slovo prochází nejen ušima, ale i nitrem. Chválí Boha jen ten, kdo má srdce z masa, a ne z křemene.

- *Uslyšíte-li dnes jeho hlas,* ⁸ *nezatvrzujte svá srdce jako při sváru v Meribě, jako v den pokušení na poušti v Masse,* ⁹ *kde mě vaši otcové pokoušeli, kde mě chtěli zkoušet, i když viděli mé činy.* ¹⁰ *Po čtyřicet let mi bylo na obtíž to pokolení. Řekl jsem si: Je to lid bloudící srdcem, k mým cestám se nezná.* ¹¹ *Proto jsem se v hněvu zapřisáhl: Nevejdou do mého odpočinutí!*

Žalmista zde připomíná slavnou i neslavnou historii Božího lidu. Slavnou proto, že Bůh svou silnou pravici – skrze zázraky a znamení – vyvedl Izraelce z Egypta. Byl s nimi na poušti. Staral se o ně. Pečoval o ně různými způsoby. Dal jim skrze Mojžíše svá vlastní slova, napsaná vlastní rukou. Sytil je a napájel. Dbal o jejich potřeby jako dobrotivý Otec. To bylo slavné období Božího lidu.

Ale bylo to také neslavné období. Proč? Protože lid se často odvděčoval Bohu tím, že reptal. Že zpochybňoval Boží dobrotu. Že zpochybňoval Hospodinovu starostlivost a péči. Místo toho, aby lidé Boha chválili za skutky, kterými je stále držel při životě, reptali. Nadávali. Brblali. Dokonce zpochybňovali, jestli je Bůh vůbec uprostřed nich. To jsme slyšeli z prvního čtení.

- ⁷ *To místo pojmenoval Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár) podle sváru Izraelců a proto, že pokoušeli Hospodina pochybováním: "Je mezi námi Hospodin nebo není?"* (Ex 17:7)

S takovým postojem se ti lidé těžko mohli vybičovat k chvále Hospodina. Jen se nám něčeho nedostává, jen život trochu vybočí z daných kolejí, jen se odehraje něco, co nám není po vůli, co nás rozhodí a obere o klíčové jistoty – už končíme s chválou Hospodina? Hned zpochybňujeme, že je Bůh uprostřed nás? Že nás Bůh má rád?

Bratři a sestry, neříkám, že se to věřícím lidem nikdy nesmí stát. Propadáme depresím a pochybnostem. Stává se to. Každému z nás se to někdy přihodilo. Ale jim se to stávalo dost často. Byli toho plní. A Hospodin jich začal mít plné zuby. Viděl do jejich srdcí. A jejich srdce bloudila. Jejich srdce byla obestřena temnotou. V jejich nitrech nebylo Boží světlo. Jejich nitro se neznalo k Božím cestám, jak Hospodin říká v tom dnešním žalmu. Co to znamená? Že když se dělo něco, co jim nebylo po chuti, hned zpochybňovali Boží vedení.

Ale přece: Když něco nejde tak, jak si myslíme, že by mělo jít, nemůžeme z toho hned vyvodit, že se o nás Bůh přestal starat, no ne? A Bůh je trpěl dlouho. Bůh trpěl jejich brblání, nadávání, nevěru. Také jejich odpor vůči Mojžíšovi, kterého dokonce při prvních návalech žízňně chtěli rovnou ukamenovat. Chvilí poté, co je Mojžíš provedl Rudým mořem. Bůh to všechno trpěl. Protože Bůh je trpělivý. Ale nakonec i Boží trpělivost přetekla. A celé to pokolení zemřelo na poušti. Nikdo z nich – kromě Jozua a Káleba – nevstoupil do zaslíbené země.

Bratři a sestry, zkoumejme sami sebe, zda také my zrovna nekráčíme jejich cestou. Zda naše nitro spíš na Boha nenadává. Protože pokud nadává, pak nechválí. A naopak: Pokud chválí, pak nenadává. Bůh má jistě moc nás protáhnout do svého budoucího slavného odpočinutí ubrblané a všelijak nespokojené. Na to je mocný dost. Na to je milosrdný až příliš. Ale mnohem lepší bude, když nás do svého věčného odpočinutí přivede s ústy oplývajícími chválou jeho svatého jména.

Zakončíme proto celé dnešní kázání slovy autora listu Židům, který pročítá ten dnešní žalm brýlemi Kristova evangelia:

- ¹² Dejte si pozor, bratři, aby někdo z vás neměl srdce zlé a nevěrné, takže by odpadl od živého Boha. ¹³ Naopak, povzbuzujte se navzájem den co den, dokud ještě trvá ono 'dnes', aby se nikdo z vás, oklamán hříchem, nezavrdil. ¹⁴ Vždyť máme účast na Kristu, jen když své počáteční předsevzetí zachováme pevné až do konce. ¹⁵ Je řečeno: 'Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezavrhujte svá srdce ve vzdoru!' ¹⁶ Kdo slyšel a zavrdil se? Což to nebyli všichni, kdo vyšli z Egypta pod Mojžíšovým vedením? ¹⁷ A na koho se Bůh hněval po čtyřicet let? Zdali ne na ty, kdo zhřešili a jejichž těla padla na poušti? ¹⁸ A komu přísahal, že nevejdou do jeho odpočinutí, ne-li těm, kdo se vzepřeli? ¹⁹ Tak vidíme, že nemohli vejít pro svou nevěru. Střežme se, aby o někom z vás neplatilo, že v čase, dokud zaslíbení trvá, proměškal vstup do Božího odpočinutí. (Žd 3:12-4:1)